

EESTI AMETIÜHINGUTE KESKLIIDU

PÕHIKIRI

I ÜLDSÄTTED

1. Eesti Ametiühingute Keskliit on iseseisvate omaalgatuslike Eesti ametiühinguühenduste koostöö- ja esindusorganisatsioon. Organisatsiooni nime võib lühendada EAKL ning tõlkida inglise keelde *Estonian Trade Union Confederation*. Eesti Ametiühingute Keskliidu asukoht on Tallinn.
2. EAKL on asutatud 12. aprillil 1990. a Tallinnas Eesti ametiühingute kongressil. EAKL on Eesti Töölisühingute Keskliidu (1919–1940) tegevuse jätkaja ja põhieesmärkide kandja ning aastatel 1940–1990 Eestis tegutsenud ametiühingute keskorganisatsiooni õigusjärglane.

II EESMÄRGID JA NENDE SAAVUTAMISE ABINÕUD

3. EAKLi eesmärgid riigi tasandil on:

- 3.1 töötajate tööalaste ja sotsiaalmajanduslike huvide esindamine ja õiguste kaitse;
- 3.2 ühiskonna tasakaalustatud arengu ning sotsiaalse õigluse tagamine;
- 3.3 sotsiaaldialoogi, osalusdemokraatia ja ametiühinguõiguste edendamine ning kaitse;
- 3.4 töötajate sotsiaalmajandusliku olukorra, tööohutuse ja töötervishoiu tingimuste parandamisele ning kutseharidus- ja kvalifikatsioonitaseme tõstmisele kaasaaitamine;
- 3.5 demokraatlike ja esinduslike ametiühingute läbirääkimisjõu suurendamine, liikmete ühtsustunde tugevdamine;
- 3.6 oma liikmete ühendamise, koostöö ja esindamise korraldamine ühiste huvide kaitseks;
- 3.7 töötajate huvide esindamise ja kaasarääkimise teel poliitiliste seisukohtade mõjutamine.

4. EAKLi eesmärkide saavutamiseks muuhulgas:

- 4.1 kujundab organisatsiooni ideoloogiat, juhib ja suunab organisatsiooni tegevust;
- 4.2 propageerib töötajate ühinemist ametiühingutesse ning töötajate sotsiaaldialoogis osalemise vajalikkust;
- 4.3 peab läbirääkimisi valitsusasutuste, tööandjate ühenduste ja teiste institutsioonidega ühiskonna sotsiaalse ja majandusliku arengu tagamiseks;
- 4.4 taotleb sotsiaaldialoogi, kollektiivläbirääkimiste ja osalusdemokraatia edendamist kõigil tasanditel;
- 4.5 aitab kaasa ametiühingustruktuuride ühtlustamisele ja tugevdamisele, ametiühingute ühinemisele;
- 4.6 annab nõu õigusvaldkondades, töö-, palga- ja sotsiaalküsimustes, osaleb töötülide ja vaidluste lahendamises;
- 4.7 korraldab koolitusi, avalikke üritusi ja koosolekuid;
- 4.8 osaleb rahvusvahelises ametiühingutöös

III LIIKMED

5. Liikmeks võib olla üleriigiliselt tegutsev tegevus- või kutseala ametiühing või ametiühingute liit. Liikmeks vastuvõtmise otsustab EAKLi juhatuse. Juhatuse keeldumisel liikmeks vastuvõtmisest võib taotleja pöörduda avaldusega EAKL volikogu poole, kelle otsus on lõplik.
6. Liige võib EAKList välja astuda juhatusele vähemalt kolm kuud ette esitatud kirjaliku avalduse alusel.
7. Liikmelisus lõpeb volikogu otsuse alusel EAKList väljaastumisega või EAKList väljaarvamisega. Pärast väljaastumist EAKLi koosseisust majandusaasta kestel ei maksa endine liige enam liikmemaksu.
8. **Liikmel on õigus:**
 - 8.1 olla esindatud EAKLi juhtorganites põhikirjas sätestatud korras;
 - 8.2 saada õigusabi ning nõustamist töö- ja sotsiaalküsimustes;
 - 8.3 osaleda EAKLi korraldatavas koolituses;
 - 8.4 osaleda EAKLi juhtorganite kaudu vara kasutamise ja käsutamise otsustamises;
 - 8.5 tutvuda EAKLi vara ja rahaliste vahendite kasutamise dokumentatsiooniga;
 - 8.6 pöörduda EAKLi juhtorganite poole arupärimistega ning teha ettepanekuid EAKLi tegevuse osas.
9. **Liige on kohustatud:**
 - 9.1 rakendama igapäevases tegevuses demokraatia ja avatuse põhimõtteid;
 - 9.2 arendama üleriigilist tegevust ja piirkondlikku koostööd;
 - 9.3 täitma EAKLi juhtorganite otsuseid, olema EAKLi liikmetega solidaarne;
 - 9.4 tasuma EAKLi liikmemaksu juhtorganite kehtestatud tingimustel ja korras;
 - 9.5 osalema EAKLi tegevuses ja tegema EAKLi liikmetega koostööd oma esindajate ja juhtorganite kaudu;
 - 9.6 pidama ametiühinguliikmete registrit;
 - 9.7 teavitama EAKLi oma liikmete arvust, koosseisust, sõlmitud kollektiivlepingutest ja esitama muud vajalikku informatsiooni.
10. Liige, kes ei täida EAKLi põhikirja, juhtorganite otsuseid või liikmekohustust või kes ei vasta EAKLi liikmele esitatud nõuetele, jäetakse volikogu otsusega hääleõiguseta juhtorganites või arvatakse välja EAKLi koosseisust. Volikogu otsus on lõplik.
11. Liikme hääleõigus juhtorganites võidakse taastada volikogu otsusega pärast seda, kui hääleõiguse äravõtmise aluseks olevad asjaolud on ära langenud.

IV JUHTORGANID

12. Juhtorgan on otsustusvõimeline, kui selle tööst võtab osa rohkem kui 50% tema liikmetest. Kandidaadiks juhtorgani liikme kohale saab EAKLi liige esitada ametiühingu liikme tema kirjalikul nõusolekul.

13. Juhtorgani töö edasilükkamisel kvoorumi puudumise tõttu kutsutakse juhtorgan sama päevakorra arutamiseks kokku teistkordselt. Teistkordselt kutsutakse juhtorgan kokku mitte varem kui nädala pärast, arvates esimesest kokkukutsumisest. Teistkordsel kogunemisel on juhtorgan otsustusvõimeline, kui kohal on üle poole juhatuse liikmetest või vähemalt viis volikogu liiget. Käesolevat sätet ei kohaldata kongressile.
14. Kõik juhtorganid võtavad otsuseid vastu kohalolijate lihthäälteenamusega, kui põhikirjas ei ole ette nähtud teisiti. Juhtorgani liige ei saa jääda hääletamisel erapooletuks.
15. Volikogu ja juhatuse taotlevad konsensuslikku otsustamist. Kui konsensust mõistliku aja jooksul ei saavutata, võetakse otsus vastu kohalolijate lihthäälteenamusega. Häälte võrdsel jagunemisel langetab otsuse koosoleku juhataja. Põhikirja muudatused võetakse vastu kongressil osalevate delegaatide vähemalt 2/3 häälteenamusega.

16. EAKLi kongress

- 16.1 Kõrgeim juhtorgan (üldkoosolek) on kongress, mis toimub üks kord nelja aasta jooksul.
- 16.2 Korralise kongressi toimumise aeg ja päevakord tehakse teatavaks hiljemalt kuus kuud enne selle toimumist ja erakorralise kongressi toimumise aeg ja päevakord vähemalt üks kuu enne selle toimumist.
- 16.3 Liikmed nimetavad oma delegaadid korralisele kongressile vähemalt üks kuu enne kongressi algust ja erakorralisele kongressile vähemalt kaks nädalat enne kongressi algust.
- 16.4 Kongress kutsutakse erakorraliselt kokku volikogu algatusel või vähemalt 1/3 liikmete kirjalikul nõudmisel, milles näidatakse ära kongressi kokkukutsumise põhjus. Kui volikogu ei kutsu kokku erakorralist kongressi, on taotlejatel õigus seda teha punktides 16.2. ja 16.3. sätestatud korras.

17. Kongressi pädevus

- 17.1 võtab vastu, täiendab ning muudab põhikirja;
- 17.2 võtab vastu tegevuskava;
- 17.3 annab hinnangu eelmise kongressi otsuste ning tegevuskava täitmise kohta;
- 17.4 arutab läbi EAKLi finantsmajandusliku tegevuse tulemused ja annab hinnangu finantsmajandusliku olukorra kohta;
- 17.5 määrab kindlaks EAKLi ühistegevuse finantseerimise põhimõtted ja liikmemaksu miinimumsuuruse kongresside vaheliseks perioodiks;
- 17.6 määrab kindlaks volikogu moodustamise korra ja esindusnormi, lähtudes ametiühingu liikmete arvust.
- 17.7 valib EAKLi esimehe;
- 17.8 otsustab EAKLi ühinemise, jagunemise, ümberkujundamise ja tegevuse lõpetamise;
- 17.9 käsitleb muid kongressi päevakorda võetud küsimusi.

18. EAKLi volikogu

- 18.1 Volikogu täidab üldkoosoleku ülesandeid ja juhib EAKLi kongresside vahelisel ajal.
- 18.2 Volikogu moodustatakse liikmete esindajatest neljaks aastaks. Volikogu koosseisu korrigeeritakse liikmetelt saadud teabe alusel.

- 18.3 Liikmed nimetavad oma esindajad volikogu moodustamiseks vastavalt kongressi otsusele vähemalt üks nädal enne kongressijärgse volikogu esimese istungi toimumist. Iga liige nimetab lisaks vähemalt kaks asendusesindajat.
- 18.4 Volikogu liikmed valivad endi hulgast volikogu esimehe ja aseesimehe(d), kes juhib(vad) volikogu tööd. Kuni volikogu esimehe ja aseesimehe valimiseni juhatab volikogu esimest istungit kongressi juhatus (juhatajad).
- 18.5 Volikogu korralised istungid toimuvad mitte harvemini kui kaks korda aastas. Korralise istungi toimumise aeg ja päevakord tehakse volikogu liikmetele teatavaks vähemalt üks kuu enne volikogu istungit ja erakorralise istungi toimumise aeg ja päevakord vähemalt nädal enne volikogu istungit.
- 18.6 Volikogu erakorralise istungi kutsub kokku juhatus või vähemalt 1/3 liikmetest, näidates kirjalikus kutses ära erakorralise istungi korraldamise põhjuse.
- 18.7 Kui juhatus ei kutsu kokku volikogu erakorralist istungit, teevad seda erakorralise istungi kokkukutsumist taotlenud liikmed.

19. Volikogu pädevus:

- 19.1 kujundab organisatsiooni strateegilisi tegevusuundi;
- 19.2 kutsub kokku kongressi, valmistab ette kongressi päevakorra ning määrab liikmete delegaatide arvu kongressil, lähtudes ametiühinguliikmete arvust;
- 19.3 kaitseb liikmete ühishuve ning edendab liikmete koostööd, lähtudes kongressi otsustest ning tegevuskavast;
- 19.4 kinnitab ja esitab kongressile juhatuse poolt ette valmistatud kongressi materjalid ja EAKLi esimehe kandidaatide nimekirja;
- 19.5 EAKLi esimehe volituste ennetähtaegsel lõppemisel valib uue esimehe kooskõlas punktis 30 sätestatuga. Valitud esimees täidab oma ülesandeid kuni kongressini.
- 19.6 määrab kindlaks juhatuse suuruse ning moodustab juhatuse;
- 19.7 algatab vajadusel juhatuse liikme tagasikutsumise;
- 19.8 otsustab liikmekohustust mittetäitva liikme väljaarvamise või hääleõiguseeta jätmise juhtorganites ning tema hääleõiguse võimaliku taastamise;
- 19.9 kinnitab eelarve ja majandusaasta aruande;
- 19.10 määrab kindlaks liikmemaksu suuruse, maksmise korra ning tähtajad igaks majandusaastaks;
- 19.11 sõlmib lepingu EAKLi esimehega, kus nähakse ette sotsiaalsed tagatised volituste lõppemise korral;
- 19.12 kinnitab audiitori;
- 19.13 lahendab muid organisatsiooni tegevuse küsimusi, mis tulenevad põhikirjast, tegevuskavast ja juhtorganite otsustest ning mis ei kuulu kongressi ainupädevusse.

20. EAKLi juhatuse moodustamine

- 20.1 Volikogu moodustab juhatuse liikmete poolt delegeeritud esindajatest valimise teel. EAKLi esimees on juhatuse liige.
- 20.2 Liikmel on õigus esitada volikogule üks juhatuse liikmekandidaat vähemalt nädal enne volikogu istungi toimumist. Liikmekandidaadid osalevad volikogu istungil valimise ajal. Kui juhatuse liikmekandidaat ei saa mõjuvatel põhjustel volikogu istungil osaleda, peab ta sellest

EAKLi esimesel võimalusel teavitama, esitades puudumise põhjuse ning avaldades kirjalikult soovi juhatusse kandideerimiseks, lisades sinna juurde juhatuse liikmekandidaadilt nõutavad dokumendid (nõusolek jm.).

- 20.3 Juhatus liikmeks osutuvad valituks enim hääli saanud kandidaadid, kuid mitte rohkem, kui üks isik ühe liikme kohta.
- 20.4 Kui juhatuse liikmeks valitakse volikogu liige, saab tema asemel volikogu liikmeks vastava liikme nimetatud asendusesindaja.
- 20.5 Volikogu võib juhatuse liiget (välja arvatud EAKLi esimees) juhatuselt tagasi kutsuda enne volituste tähtaja lõppu järgmistel juhtudel: juhatuse liikme kohustuste rikkumine, juhatuse liikme kirjalik avaldus, liikme algatus, muu mõjuv põhjus.
- 20.6 Tagasikutsutud juhatuse liikme asemele või juhatuse liikmete arvu suurendamise korral valitakse vajadusel uus juhatuse liige, järgides punktides 20.2, 20.3 ja 20.7 sätestatut.
- 20.7 Uue juhatuse liikme võib erandina kinnitada volikogu lihthäälteenamusega ilma valimisi korraldamata, kui kandidaatide arv ei ületa täitmata juhatuse liikme kohtade arvu.

21. EAKLi juhatus

- 21.1 Juhatus on EAKLi alaliselt tegutsev juhtorgan. Juhatus valitakse neljaks aastaks.
- 21.2 Juhatusse kuulub minimaalselt seitse ja maksimaalselt neliteist liiget, nende hulgas EAKLi esimees. Juhatus liige ei saa olla samaaegselt EAKLi volikogu liige.
- 21.3 Juhatus töötab juhiv eesistujana EAKLi esimees, tema äraolekul juhatuse liikmete poolt valitud juhatuse liige.
- 21.4 Juhatus koosolekud on avalikud, kui juhatus ei otsusta teisiti.
- 21.5 Juhatus koosolekud toimuvad vähemalt kümme korda aastas. Koosoleku toimumise aeg ja päevakord tehakse liikmetele teatavaks vähemalt üks nädal enne juhatuse koosolekut.
- 21.6 Juhatus erakorralise koosoleku kutsub kokku EAKLi esimees või vähemalt 1/3 liikmetest, teatades sellest kirjalikult vähemalt kolm tööpäeva ette.
- 21.7 EAKLi võivad esindada esimees üksinda või 50 % ülejäänud juhatuse liikmetest+ 1 juhatuse liige ühiselt.

22. EAKLi juhatuse pädevus:

- 22.1 Juhib ja esindab EAKLi, määrab kindlaks EAKLi töötajate struktuurilise koosseisu esimehe ettepanekul.
- 22.2 Käsutab EAKLi vara ja rahalisi vahendeid vastavalt kinnitatud eelarvele. Tehingute tegemiseks, millega kaasneb kinnisasjade ja registrisse kantud vallasasjade võõrandamine ja koormamine, on vajalik eelnev volikogu nõusolek.
- 22.3 Korraldab raamatupidamist ning koostab pärast majandusaasta lõppu majandusaasta aruande, millele kirjutavad alla kõik juhatuse liikmed.
- 22.4 Kutsub kokku volikogu, valmistab ette volikogu ja kongressi materjalid.
- 22.5 Kinnitab EAKLi liikmete arvu ja struktuuri, kollektiivlepingute sõlmimist, fondide moodustamist ja muud vajalikku teavet käsitleva informatsiooni esitamise korra ja tähtsust.
- 22.6 Lahendab muid ametiühinguliikumise arendamise, põhikirja ja tegevuskava täitmise ning liikmete õiguste ja huvide kaitsmisega seotud küsimusi.

23. Juhatuse otsuse vastuvõtmine koosolekut kokku kutsumata

- 23.1 Otsuse vastuvõtmiseks koosolekut kokku kutsumata (elektroonilise hääletamise korraldamiseks) saadab EAKLi esimees juhatuse liikmetele, liikmesorganisatsioonidele otsuse projekti ja määrab kirjaliku vastamise tähtaja. Otsuse projektile peab olema lisatud põhjendus, miks on otstarbekas otsuse vastuvõtmine koosolekut kokku kutsumata.
- 23.2 Otsus loetakse vastuvõetuks, kui otsuse eelnõu poolt hääletab vähemalt 2/3 juhatuse liikmetest. Juhatuse liikmed, kes ei saada määratud tähtajaks kirjalikku vastust, loetakse otsuse eelnõule vastu hääletanuks.

24. EAKLi esimees on EAKLi tegevjuht, juhatuse liige ning eesistuja, kes:

- 24.1 juhib ja koordineerib EAKLi kui esindus- ja koostööorganisatsiooni ning tema juhtorganite tööd;
- 24.2 esindab EAKLi suhtlemisel Vabariigi Valitsuse, tööandjate ühenduste, riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutustega jt institutsioonidega;
- 24.3 sõlmib lepinguid EAKLi töötajatega;
- 24.4 täidab muid EAKLi tegevusega seotud ülesandeid.

25. EAKLi esimehe kandidaadil peab olema vähemalt kolme liikme kirjalik toetus.

26. Volikogu esitab kongressile EAKLi esimehe kandidaatide nimekirja.

27. Kongress valib esitatud kandidaatide hulgast EAKLi esimehe üldjuhul salajasel hääletusel. Valituks osutub kandidaat, kes saab rohkem kui poolte hääletamises osalenute toetuse (vähemalt 50% pluss 1 hääl).

28. Kui esimeses valimisvoorus ei osutu valituks ükski kandidaat, korraldatakse valimiste teine voor, kuhu pääsevad kaks esimeses voorus enim hääli saanud kandidaati. Valituks osutub kandidaat, kelle poolt antakse enim hääli.

29. Kui teises valimisvoorus jagunevad hääled võrdselt, korraldatakse kordushääletus. Kui hääled jagunevad ka siis võrdselt, määratakse esimees liisusheitmisega.

30. Esimehe volituste ennetähtaegsel lõppemisel valib volikogu käesolevas punktis fikseeritud sätetest lähtudes uue esimehe, kes täidab oma ülesandeid kuni kongressini.

31. EAKLi esimehe volituste lõppemine

- 31.1 EAKLi esimehe volitused lõpevad tähtaja saabumisel.
- 31.2 Ennetähtaegselt lõpevad EAKLi esimehe volitused:
 - a. esimehe avalduse alusel;
 - b. esimehe tagasikutsumisel erakorralisel kongressil tema kohustuste olulisel määral täitmata jätmise või võimetuse korral organisatsiooni juhtida;
 - c. esimehe pikaajalise suutmatuse korral täita oma ülesandeid või surma korral.

32. EAKLi juhatuse liikme õigused ja kohustused

- 32.1 Juhatuse liikmel on õigus saada teavet koostöö korraldamiseks EAKLi töötajatelt ja EAKLi liikmete juhtorganitelt.

- 32.2 Juhatuse liige peab osalema aktiivselt juhatuse töös, tegema koostööd teiste juhatuse liikmetega ja EAKLi liikmetega ning edastama neile töösse puutuvat teavet.
- 32.3 Juhatuse liige ei avalda teavet, mis on talle edastatud selgelt konfidentsiaalsena.

33. EAKLi juhatuse liikme vastutus

- 33.1 Kui juhatuse liige ei täida oma kohustusi, on juhatusel õigus teha volikogule ettepanek tema tagasikutsumiseks.
- 33.2 Volikogul on õigus omal algatusel juhatuse liige tagasi kutsuda.
- 33.3 Juhatuse liikmed vastutavad solidaarselt kahju eest, mida nad süüliselt tekitasid EAKLile seaduse või käesoleva põhikirja nõuete rikkumisega, oma kohustuste täitmata jätmisega või mittenõuetekohase täitmisega.

V VARA, TEGEVUSE JÄRELEVALVE

34. Rahalised vahendid ja nende kasutamise kord

- 34.1 Rahalised vahendid moodustuvad sisseastumis- ja liikmemaksudest, vara haldamise tuludest ning muudest tuludest, millest võib luua fonde, arendada organisatsiooni edendamiseks majandustegevust, osta väärtpabereid ja anda laenu.
- 34.2 Liikmemaks on fikseeritud rahasumma iga ametiühinguliikme pealt. Liikmemaksu suuruse igaks majandusaastaks kehtestab volikogu. Kongress võib kehtestada ka sisseastumismaksu. Liikmemaksu maksmise täpsema korra ja tingimused kehtestab volikogu.
- 34.3 Rahalisi vahendeid kasutatakse põhikirjaliseks tegevuseks, EAKLi eesmärkide saavutamiseks ja vara haldamiseks majandusaasta eelarve alusel.
- 34.3 EAKL ei vastuta liikme varaliste ja rahaliste kohustuste eest. EAKList lahkunud või väljaarvatud liikmel ei ole õigust EAKLi varale.
- 34.4 Vara kasutatakse põhikirjas ja tegevuskavas nimetatud eesmärkide saavutamiseks, ametiühinguliikumise arendamiseks ning ühistegevuse kindlustamiseks.

- 35. EAKLi tegevust kontrollib audiitor vähemalt iga majandusaasta lõppedes ja teavitab volikogu kontrolli tulemustest.

VI LÕPPSÄTTED

- 36. EAKLi ühinemise, jagunemise, ümberkujundamise ja tegevuse lõpetamise ja varade jaotuse tegevuse lõppemisel otsustab kongress.
- 37. EAKLi tegevus lõpetatakse, kui keskliidu koosseisu on jäänud vähem kui viis liiget või muudel kongressi poolt kindlaksmääratud juhtudel.